NAUKA O PODNIKU
-
NÁKLADY PODNIKU

SILESIAN UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS ADMINISTRATION IN KARVINA

Tomáš Pražák
Přednášející

NÁKLADY PODNIKU

SILESIAN UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS ADMINISTRATION IN KARVINA

- finanční ohodnocení spotřebovaných výrobních faktorů při tvorbě výrobku (služby) a jeho prodeji
- ukazatel kvality vnitropodnikových procesů
- dvojí pojetí nákladů:
  - pohledu finančního účetnictví - pro externí uživatele (finanční úřad, banky, …),
  - z pohledu manažerského účetnictví - pro interního uživatele, (vnitropodnikové účetnictví)

Náklady vs. výdaje

- Výdaje = úbytek peněz v pokladně nebo na běžném účtu bez ohledu na jejich použití
- Příklad: nákup stroje

  Výdaje = platba za stroj

  Náklad = odpis (jen část výdajů za stroj v závislosti na odpisové skupině)

KLASIFIKACE NÁKLADŮ

SILESIAN UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS ADMINISTRATION IN KARVINA

- podle nákladových druhů
- účelové třídění nákladů:
  - podle místa vzniku a odpovědnosti
  - podle výkonů (kalkulační hledisko)
- v závislosti na změnách objemu výroby
- z pohledu vnitropodnikového řízení nákladů
- podle podnikových funkcí
- z pohledu nákladů v manažerském rozhodování

- skupiny nákladů:
  - provozní náklady:
    - ❖ spotřeba materiálu
    - ❖ spotřeba energie
    - ❖ spotřeba a použití externích prací a služeb
    - ❖ osobní náklady (mzdové náklady včetně zdravotního a sociálního pojištění)
    - ❖ odpisy
  - finanční náklady (úroky, pojistné, daně)
  - mimořádné náklady (manka, škody,…)

- Příklad :
  - Škody způsobené sněhovou kalamitou
  - Krádeže zaměstnanců
  - Ochranné pracovní prostředky
  - PHM do služebních vozidel
  - Náhradní díly
  - Mimořádné odměny zaměstnanců
  - Pojištění majetku

Členění nákladů podle místa vzniku a odpovědnosti

- třídění podle vnitropodnikových útvarů
- **jednicové** náklady:
  - výrobní technologické náklady, které lze spojit jednoznačně s určitým výkonem (výrobkem, službou)
  - přímo souvisí s jednotkou výkonu (t, kg, kus,…)
  - proporcionálně závislé na objemu výroby

- **režijní** náklady:
  - nelze je jednoznačně přiřadit k určitému výkonu:
    - ❖ výrobní režie (technologické náklady, náklady na obsluhu, zajištění a řízení)
    - ❖ odbytová režie
    - ❖ správní režie
    - ❖ zásobovací režie
  - jejich řízení je obtížnější a méně přesné než v případě jednicových nákladů

- Příklad 1: jednicové náklady při výrobě nábytku: dřevo, kování, tenkostěnné ocelové profily, plastové kryty, lak
- Příklad 2: jednicové náklady při malování kancelářských prostor: spotřeba barev, spotřeba vody

SILESIAN UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS ADMINISTRATION IN KARVINA

Kalkulační členění nákladů

- sledujeme náklady v závislosti na způsobu přiřazování nákladů na nositele nákladů
- **přímé** náklady (jejich součástí jsou jednicové náklady)
- **nepřímé** náklady (režijní náklady, které nelze přiřadit na konkrétní výrobek)
- vzhledem k existenci společných nepřímých nákladů pro skupinu výkonů je základní otázkou způsob přiřazování společných nákladů ke konkrétním výkonům

Členění nákladů v závislosti na změnách objemu výroby

- variabilní náklady – jejich výše je závislá na objemu produkce
- fixní náklady – jejich výše není svázána s objemem produkce
- přiřazování fixních nákladů patří k nejobtížnější úkolům podnikové ekonomiky

SILESIAN UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS ADMINISTRATION IN KARVINA

Celkové a jednotkové variabilní náklady

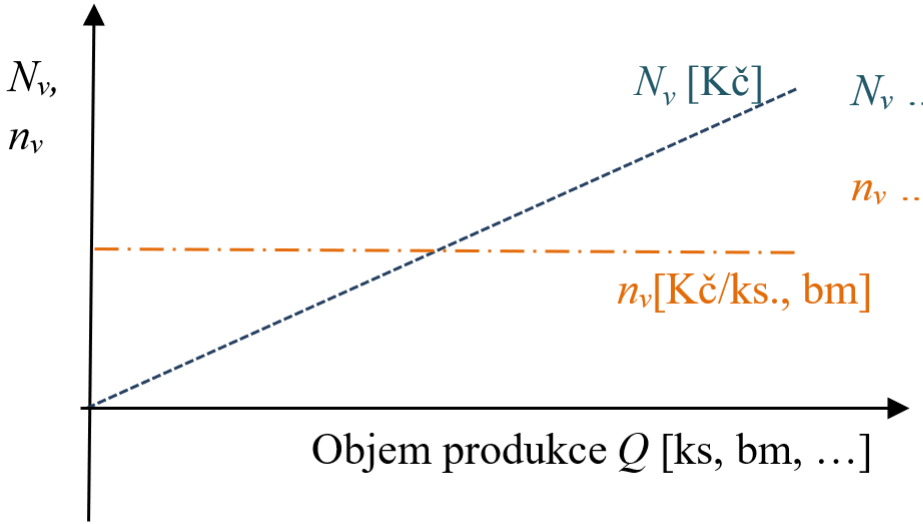

N_v … celkové variabilní náklady

n_v … jednotkové variabilní náklady

Celkové a jednotkové fixní náklady

SILESIAN UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS ADMINISTRATION IN KARVINA

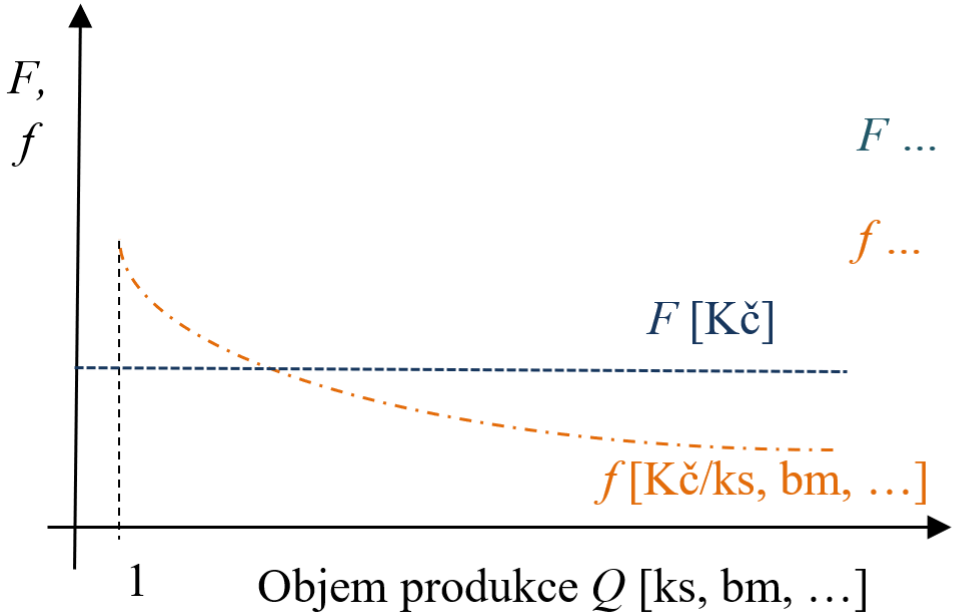

F … celkové fixní náklady

f … jednotkové fixní náklady

Skoková změna výše fixních nákladů

SILESIAN UNIVERSITY
SCHOOL OF BUSINESS ADMINISTRATION IN KARVINA

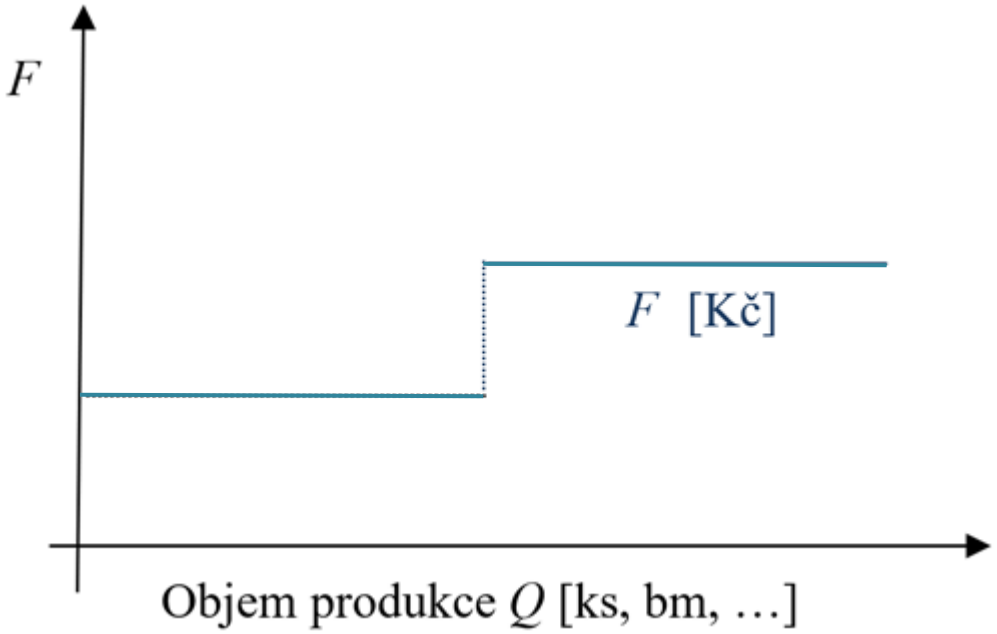

Náklady podle podnikových funkcí

- náklady na pořízení (nákup)
- náklady na skladování
- náklady na výrobní proces
- náklady na činnost správních útvarů
- náklady na odbyt

Manažerské pojetí nákladů

- pracuje s ekonomickými (skutečnými, relevantními) náklady
- zahrnuje i tzv. oportunitní (alternativní) náklady (náklady obětované (ušlé) příležitosti) - ušlý výnos, který je ztracen, když není výrobní zdroj použit na nejlepší variantu.
- ekonomický zisk = celkový výnos - ekonomické náklady
- nulový ekonomický zisk neznamená, že účetně vykazuje zdanitelný základ v hodnotě 0!

Příklad: Společnost Cemitex v současnosti využívá kapacity svých skladů na 80 %. Na údržbu nevyužitých prostor vynakládá v průměru 10 000 Kč měsíčně. Společnost obdržela nabídku na pronájem těchto nevyužitých prostor za 15 000 Kč měsíčně. To by ale znamenalo zvýšení spotřeby energie o 2 000 Kč měsíčně a zaměstnat ostrahu za 10 000 Kč měsíčně. Náklady na údržbu se nezmění. Rozhodněte, zda bude efektivní volné prostory pronajmout.

Řešení:

Bez pronájmu:

náklady: 10 000 Kč

výnos: 0 Kč

VH = -10 000 Kč

S pronájmem:

náklady: 10 000 + 2 000 + 10 000 = 22 000 Kč

výnos: 15 000 Kč

VH = -7 000 Kč

Pronájem se vyplatí.